

POSTANOWIENIE

13 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 13 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
przeciwko R. spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 15 lipca 2021 r., VII AGa 103/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. zasądza od W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz R. spółki akcyjnej w W. 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 lipca 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, częściowo uwzględnił apelację powoda W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 10 listopada 2020 r., którym oddalono powództwo o zapłatę 97 797,01 zł. Sąd drugiej instancji zmienił zaskarżony wyrok i zasądził od pozwanego R. spółki akcyjnej w W. 11 433,33 zł

wraz z bliżej określonymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz oddalił apelację powoda w pozostałym zakresie.

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego. Wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.): czy na gruncie art. 498 § 1 i 2 k.c., art. 499 k.c. i art. 6 k.c. w zw. z art. 65 § 1 k.c. i art. 65¹ k.c. w stosunkach między przedsiębiorcami brak zakwestionowania przez wierzyciela przedmiotu, podstawy prawnej oraz wysokości wierzytelności, która wynikała z faktury VAT wystawionej przez dłużnika tego wierzyciela zgodnie z postanowieniami umowy łączącej strony, może być poczytane za niewłaściwe uznanie długu i czy wówczas takie zachowanie wierzyciela, kwestionującego następnie dokonane potrącenie w/w wierzytelności, skutkuje przerzuceniem na tego wierzyciela ciężar dowodu w zakresie podważenia oświadczenia o potrąceniu i obliuguje go tym samym do wykazania braku istnienia okoliczności świadczących o istnieniu oraz wysokości wierzytelności objętej oświadczeniem o potrąceniu dokonany przez dłużnika?

Skarżący powołał się również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), uzasadnioną kwalifikowanym naruszeniem przepisów prawa materialnego, tj.: art. 6 w zw. z art. 498 § 1 i 2 i art. 499 k.c. oraz przepisów postępowania: art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Instytucja tzw. przedsądu służy selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu, w ramach którego, Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą

kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno być sformułowane w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne dla rozwoju prawa, i jednocześnie będzie miało znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne powyższych wymogów nie spełnia. Jest ono pytaniem o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa, a nie problemem związanym z istotnością zagadnienia prawnego. Skarżący ograniczył się do zgłoszenia wątpliwości, które w istocie stanowią pozór występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Wywód uzasadniający istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc cechującego się nowością i dotychczas niewyjaśnionego w orzecznictwie powinien natomiast wskazywać na wątpliwości kwalifikowane, a nie zwykłe, które mogą być rozstrzygnięte przez sąd powszechny w toku rozpoznawania sprawy (zob. postanowienie SN z 26 września 2019 r., I CSK 228/19). Takich wątpliwości skarga kasacyjna nie zawiera.

Nie jest również prawidłowe powołanie się w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na jej oczywistą zasadność oraz na

występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i wątpliwości wykładniczych. Wobec kształtu tych przesłanek nie jest możliwe jednocześnie skuteczne wykazywanie, że w sprawie istnieją wątpliwości interpretacyjne dotyczące przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona (zob.m.in. postanowienia SN z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13). W tym zakresie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera wewnętrzną sprzeczność, nie ulega bowiem wątpliwości, że ta sama kwestia nie może stanowić źródła zagadnienia o problemowym i niejasnym charakterze i zarazem podstawę ewidentnej zasadności skargi kasacyjnej możliwej do stwierdzenia, bez prowadzenia bardziej złożonych rozumowań.

Wskazać również należy, że odpowiedź na sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne nie pozostaje w związku z rozstrzygnięciem tej sprawy. Sąd Apelacyjny nie przerzucił na powoda ciężaru dowodu w zakresie wykazania nieistnienia wierzytelności objętej zarzutem potrącenia.

W orzecznictwie przyjmuje się, że to pozwanego, który powołuje się na umorzenie dochodzonej przez powoda wierzytelności wskutek złożenia przez niego oświadczenia o potrąceniu, obciąża, zgodnie z art. 6 k.c., ciężar dowodu okoliczności świadczących o powstaniu i wysokości wierzytelności wobec powoda, zgłoszonej do potrącenia z wierzytelnością dochodzoną w pozwie (zob. wyrok SN z 26 marca 2015 r., V CSK 312/14). Taką zasadę rozkładu ciężaru dowodu przyjął również Sąd Apelacyjny. Wyjaśnił, że skoro powód zakwestionował fakt obowiązywania umowy [...] w okresie [...], to pozwanego obciążał ciężar wykazania, że w tym okresie strony łączyła umowa taka umowa (k.389). Pozwany wypełniając ten obowiązek przedstawił twierdzenia o faktach oraz dowody, na podstawie których Sądy *meriti* dokonały ustaleń faktycznych. Sąd Najwyższy jest związany zarówno oceną dowodów dokonaną przez Sądy *meriti*, jak i uczynionymi przezeń ustaleniami faktycznymi (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), czego konsekwencją jest wykluczenie formułowania w skardze kasacyjnej zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Podniesienie zarzutu potrącenia wiąże się z obowiązkiem wykazania wierzytelności oraz jej wysokości. Ewentualna aktywność dowodowa strony przeciwnej, nie jest wymagana, ale może być celowa w ramach tzw. dowodu przeciwnego, którego istotą jest dążenie do przeciwdziałania sprostaniu ciężarowi dowodu głównego przez obciążoną nim stronę postępowania (zob. postanowienie SN z 19 lutego 2021 r., IV CSK 232/20). Taki dowód przeciwny mógłby służyć wykazaniu, że łączący strony stosunek prawny ustał, jak twierdził powód we [...] r., a także, że wysokość wskazanych w fakturach VAT kwot, została ustalona w sposób nieprawidłowy. Błędne jest zatem utożsamianie przez skarżącego podjęcia ewentualnej aktywności dowodowej w ramach tzw. dowodu przeciwnego, z przerzuceniem ciężaru dowodu w zakresie wykazania nieistnienia wierzytelności objętej zarzutem potrącenia.

Argumenty przedstawione w uzasadnieniu skargi nie przekonują również, że jest ona oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 498 § 1 i 2 k.c. i art. 499 k.c. i przeniesienie na powoda ciężaru dowodu, że wierzytelność zgłoszona przez pozwanego do potrącenia nie istnieje. Uzasadnienie tej przyczyny kasacyjnej nie przekonuje, że Sąd Apelacyjny naruszył prawo materialne w sposób, który przekłada się na konieczność uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia. Ocena i stanowisko Sądu drugiej instancji mieści się w granicach przyznanej swobody i nie prowadzi do wniosku, że zaskarżony wyrok jest oczywiście sprzeczny z prawem, a skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Dokonana przez Sąd drugiej instancji ocena twierdzeń pozwanego o faktach oraz przedstawionych dowodów, uznanych za wiarygodne (art. 233 § 1 k.p.c.) nie oznacza Sąd Apelacyjny naruszył zasadę rozkładu ciężaru dowodu.

Przedstawiona przez skarżącego argumentacja nie przekonuje również, że doszło do kwalifikowanego naruszenia art. 378 § 1 w zw. z art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 391 k.p.c. przez pominięcie podniesionego w apelacji powoda zarzutu naruszenia art. 232 w zw. z art. 6 k.c. Z motywów uzasadnienia Sądu Apelacyjnego wynika natomiast, że kwestionowanie przez powoda przedstawionych przez pozwanego twierdzeń o faktach dotyczących okresu obowiązywania umowy [...], skutkowało obciążeniem pozwanego ciężarem dowodu w tym zakresie.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).

[Ł.n]

[W.R.]

